

R E D E G Ø R E L S E

Bilag til regulativ for

**Ellebæk/Pibergrøft KVL nr. 7c
og Mejerirenden KVL nr. 7ca**

**Hashøj kommune
Fuglebjerg kommune**

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. INDLEDNING	3
2. PLANMATERIALE	5
2.1 Recipientkvalitetsplanen	5
2.2 Anden regionplanlægning	6
3. OPLANDETS OG VANDLØBETS NUVÆRENDE TIL- STAND	8
4. DATAGRUNDLAG OG DATABEHANDLING	9
4.1 Opmåling	9
4.2 Oplandsafstrømning og tilledninger	10
4.3 Vandspejlsberegninger	11
5. FASTSÆTTELSE AF REGULATIVMÆSSIG SKIKKELSE .	12
6. KONSEKVENSER AF REGULATIVREVISIONEN	13
6.1 Afvandingsmæssige konsekvenser	13
6.2 Miljømæssige konsekvenser	14
7. HENSIGTSEKTLÆRINGER FOR VANDLØBET	15
7.1 Etablering af beskygning	15
7.2 Opfølgning	15
8. ÅMANDSORDNING	16

1. INDLEDNING

Ifølge Miljøstyrelsens bekendtgørelse af 15. februar 1985 skal vandløbsregulativer udarbejdet efter vandløbsloven ledsages af en redegørelse, der beskriver de forhold, der har haft betydning for regulativets udarbejdelse. Der skal desuden redegøres for konsekvenserne af regulativets bestemmelser.

Vandløbsloven:

Den nye vandløbslov - lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb - indeholder i forhold til tidligere lovgivning om vandløb væsentligt ændrede bestemmelser om blandt andet vandløbsvedligeholdelsen, idet denne skal ske under hensyntagen til de miljømæssige interesser i vandløbet.

Dette fremgår af lovens § 1, hvor det er anført, at det skal tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, og endvidere at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i anden lovgivning.

Disse bestemmelser har som konsekvens, at reglerne om vandløbets fremtidige anvendelse ikke skal fastsættes ud fra individuelle interesser, men skal fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbet - afvanding, miljøhensyn, vandindvinding, fiskeri, jagt etc. - således at alle interesser så vidt muligt tilgodeses.

Regionplan:

Grundlaget for denne afvejning, og hermed for ændringerne i regulativet, er blandt andet indeholdt i Regionplan 1993-2004 for Vestsjællands Amt.

Regionplanen er amtets overordnede plan, som angiver retningslinierne for udviklingen i området.

De enkelte områder med betydning for vandløbene er uddybet i følgende planer:

- Recipientkvalitetsplan 1984 for Vestsjællands Amtskommune
- Registrering af vandløb efter naturbeskyttelseslovens § 3. (tidl. § 43 i naturfredningsloven)
- Hashøj kommunes spildevandsplan 1988-92/ Opgørelse over kendte tilløb (Miljøplan A/S).

Disse planer samt vandløbsloven - med tilhørende bekendtgørelse og cirkulærer vedrørende regulativer for offentlige vandløb - danner baggrund for de forhold, der skal tilgodeses ved revisionen af vandløbsregulativerne.

2. PLANMATERIALE

2.1 Recipientkvalitetsplanen

I henhold til Miljøbeskyttelsesloven af 1983 har amtsrådet i Vestsjællands amt udarbejdet en recipientkvalitetsplan.

I recipientkvalitetsplanen er målsætningerne for vandløbene i amtet fastlagt.

For at målsætningerne kan opfyldes, må vandløbsvedligeholdelsen udføres sådan, at den understøtter de stillede målsætninger.

Målsætningssystemet:

	Målsætning	Beskrivelse
Skærpet målsætning	A Særligt naturvidenskabeligt interesseområde	Vandløb, hvor særlige naturelementer ønskes beskyttet
Generel målsætning	B1 Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk	Vandløb, der skal kunne anvendes som gydeområde og opvækstområde for yngel af ørred og andre laksefisk
	B2 Laksefiskevand	Vandløb, der skal kunne anvendes som opvækst- og opholdsområde for ørred og andre laksefisk
	B3 Karpfiskevand	Vandløb, der skal kunne anvendes som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpfisk
Lempet målsætning	C, D, E, F (undertiden andre benævnelser: C1, C2..) Vandløb, der skal anvendes til afledning af vand, evt. væsentligt påvirket af: - spildevand - grundvandsindvinding - fysiske indgreb - okker	

Ellebæk/Pibergrøft og Mejerirenden er i henhold til Vestsjællands amts recipientkvalitetsplan 1984 målsat som C, Afledning af vand.

De generelle krav til vandløbskvaliteten for vandløb med denne målsætning er anført i det følgende:

C. Afledning af vand

For disse vandløb stilles der ingen særlige krav til den fysiske vandløbskvalitet.

Der må ikke findes faunaspærringer, der forhindrer fiskene adgang til opstrøms beliggende strækninger med højere målsætning.

Forureningsgraden må generelt ikke overstige F° II-III.

Recipientkvalitetskravet for Ellebæk/Pibergrøft og Mejerirenden er i henhold til recipientkvalitetsplanen fastsat til forureningsgrad F° II.

2.2 Anden regionplanlægning

I Regionplan 1993-2004 retningslinier/redegørelse samt tilhørende tillæg er Ellebæk/Pibergrøft og Mejerirenden beliggende i et område der betegnes som

- "Særligt værdifuldt landbrugsområde".
- "Område med moderate vandindvindingsmuligheder"
- "Område hvor der kan rejses skov".

Endvidere er

Ellebæk beliggende i et område betegnet som "Landskabsområde", hvilket betyder at der udover de jordbrugsmæssige interesser også skal tages hensyn til natur og kulturhistoriske interesser.

Pibergrøft danner grænsen mellem "Landskabsområde" og "Jordbrugsområde", hvilket betyder at området er forbeholdt jordbrug, og den jordbrugsmæssige udnyttelse skal kun undtagelsesvis vige for andre interesser.

Mejerigrøften er beliggende i et "Jordbrugsområde".

Den åbne del af Ellebæk og Pibergrøft er betegnet som en "Økologisk forbindelseslinie".

Ellebæk, Pibergrøft og Mejerirenden er desuden omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

3. OPLANDETS OG VANDLØBETS NUVÆRENDE TILSTAND

Anvendelsen af Ellebæk/Pibergrøft samt Mejerirendens opland er i vid udstrækning præget af landbrug.

Ca. 1/10 af Mejerirendens opland er bymæssigt bebygget (Gimlinge by).

Vandløbene er regulerede på størstedelen af deres forløb, og den fysiske variation er generelt ringe.

Ca. 1/3 af vandløbene er rørlagt.

Ellebæk/Pibergrøft har på strækningerne st. 0 - 148, st. 712 - 864 samt st. 2088 - 3780 rimeligt gode faldforhold (1 - 4 o/oo), hvorimod de øvrige strækninger har ringe faldforhold (< 1 o/oo).

Mejerirendes faldforhold er generelt ringe (< 1 o/oo). Undtaget herfra er den rørlagte strækning st. 0 - 77 (3,2 o/oo).

Dyre- og plantelivet i vandløbene er temmelig begrænset som følge af de dårlige fysiske forhold og vandkvaliteten.

Som helhed lever vandløbene op til de krav målsætningen stiller.

4. DATAGRUNDLAG OG DATABEHANDLING

4.1 Opmåling

Vandløbene er opmålt ved nivellement af Hedeselskabets regionskontor i Roskilde i 1995.

Der er foretaget tværprofilopmåling for hver ca. 100 meter og desuden er der opmålt tværprofiler i forbindelse med broer m.v. samt ved væsentlige ændringer i vandløbets profil.

Ialt er der opmålt 43 tværprofiler, 10 brønde, 3 røroverkørsler og 2 rørindløb, 3 rørudløb, 39 rørtilløb og 1 åbent tilløb.

Opmålingen er henført til Dansk Normal Nul ved følgende GI - fixpunkter:

Punkt nr.	Kote [m]	Beskrivelse
23 - 05 - 9015	33,781	Sognevej Gimlinge-Enghave. Ø. side af gård, Matr. nr 8 ^e af Gimlinge. Stuehus V. gavl. Gården er hvidkalket og ladebygningen forsynet med en trempel. Ca. 700 m V. for åsammenstød og ca. 200 m N. for sognegrænse. 2,90 m fra S.V. hjørne 0,46 m over terræn.
23 - 05 - 9016	34,649	Sognevej Gimlinge-Enghave. Ø. side af hus, Matr. nr. 4 ⁱ af Gimlinge. N. gavl, ca. 80 m S. for vej mod Ø. mod Katrineholms Piber, ca. 1000 m S.Ø. for Gimlinge. 0,43 m over terræn.
23 - 05 - 9025	38,861	Ø. side af sognevej Gimlinge-Vollerup ca. 1400 m N. for Gimlinge Kirke. 3-længet gård. Matr. nr. 1 ^e af Gimlinge. Stuehus, facade mod gårdsplads. 0,40 m fra S.Ø. hjørne. 0,22 m over terræn.
23 - 05 - 9032	35,47	N. side sognevej Gimlinge-Katrineholm ca. 650 m V. for landevej Næstved- Slagelse, Ø. for Ellebæk. Hvidkalket hus med stråtag, Ellebæk Hus. Matr. nr. 13 ^a af Kathrineholm. Ø. gavl. 2,30 m fra S.Ø. hjørne. 0,23 m over terræn.

Nivellementet er inddateret i Hedeselskabets EDB - system VASP. Plot af længde- og tværprofiler er vist i bilag 3 og 4.

4.2 Oplandsafstrømning og tilledninger

Følgende oplandskarakteristiske afstrømningsværdier er bestemt for vandløbene:

Vinter 10 års maksimum	93 l/s·km ²
Vinter 5 års maksimum	75 l/s·km ²
Vinter medianmaksimum	55,9 l/s·km ²
Vintermiddel	11,5 l/s·km ²
Sommer 10 års maksimum	60 l/s·km ²
Sommer 5 års maksimum	43 l/s·km ²
Sommer medianmaksimum	13 l/s·km ²
Sommermiddel	2 l/s·km ²
Medianminimum	0,1 l/s·km ²

Vinter 10 års maksimum er den afstrømning, som vinterens største døgnmiddelfafstrømning overstiger én gang hvert 10. år, i gennemsnit over en lang årrække, og så fremdeles. "Median" svarer til en gentagelsesperiode på 2 år.

Sommer er defineret som perioden 1. maj - 31. oktober, vinter som den øvrige del af året.

Afstrømningen skønnes at være den samme, som for FDC - station 57.01 Saltø å, Grønbro - opland = 63,8 km². Stationen har været i uafbrudt drift siden 1919. Der foreligger intet datamateriale for aktuelle små vandløb.

Statistikken må tages med nogen forbehold, specielt med hensyn til maximumsværdier, idet små oplande typisk har større maksimumsafstrømning end store oplande.

Midler og medianer er baseret på standardperioden 1971 -1990, mens de sjældne hændelser er baseret på hele driftsperioden 1919 - 1991.

Følgende forhold vedrørende tilledninger til vandløbet er oplyst af Hashøj kommune/ Miljøplan A/S:

Mejerirenden

Station m	Bygværksnr./ udløbsnr.	Maksimal regn- vandstilledning l/s
832	U - 120 - S*	100

* Pibergrøft modtager spildevand via Mejerirenden.

4.3 Vandspejlsberegninger

Der er udført vandspejlsberegninger med Hedeselskabets stationære strømningssmodel VASP, med henblik på vurdering af de afvandingsmæssige konsekvenser af regulativrevisionen.

De hydrauliske beregninger i VASP foregår som stykkevise beregninger efter manningformlen, med anvendelse af modstandsradius.

Manningtallet, der indgår i formlen, udtrykker vandløbets ruhed, idet et stort manningstal svarer til en lille ruhed og dermed en større vandføringsevne for et givet fald og tværprofil.

Ved beregningerne er manningtallet for Ellebæk/Pibergrøft og Mejerirenden gældende for vinterperioden sat til 20, på baggrund af erfaringer fra lignende vandløb.

5. FASTSÆTTELSE AF REGULATIVMÆSSIG SKIKKELSE

For Ellebæk/Pibergrøft samt Mejerirenden er der fastsat krav til vandløbets skikkelse.

Ved fastsættelsen af de pågældende vandløbs geometriske skikkelse er der for:

Ellebæk taget udgangspunkt i de faktiske forhold, da regulativet af 1920 er tilsidesat iht. vandløbslovens § 62 på grund af utilstrækkelig angivelse af dimensioner.

Pibergrøft taget udgangspunkt i det tidligere regulativ.

Mejerirenden taget udgangspunkt i det tidligere regulativ samt de forhold, der er registreret ved opmålingen.

Røroverkørsler er i nærværende regulativ beskrevet i henhold til de faktiske forhold ved opmålingen, dog tillades bagfald ikke.

Tværfiler af den regulativmæssige geometriske skikkelse er vist i bilag 4.

I bilag 5 er vist længdeprofiler med beregnede vandspejlsforløb for såvel nærværende regulativ, tidligere regulativ som opmålingen 1995.

Nedenstående er anført de væsentligste ændringer i forhold til tidligere regulativ.

Pibergrøft:

I nærværende regulativ er bundkoten sænket 0 - 20 cm på strækningen st. 2480 - 2680 for tilnærmelse til de faktiske forhold.

Mejerirenden:

I nærværende regulativ er bundkoten sænket 0 - 10 cm i forhold til tidligere regulativ på strækningen fra st. 77 - 827, for tilnærmelse til de faktiske forhold. Tilsvarende er bundbredden indsnævret fra 60 cm til 50 cm på strækningen st. 77 - 243 samt fra 60 cm til 40 cm på strækningen st. 247 - 827.

Rørlagte strækninger er beskrevet i overensstemmelse med de faktiske forhold.

6. KONSEKVENSER AF REGULATIVREVISIONEN

6.1 Afvandingsmæssige konsekvenser

Vintervandføringsevnen:

Vandspejlsberegninger for opmålingen 1995 viser, at Ellebæk/Pibergrøft samt Mejerirenden generelt har en god vandføringsevne, og risikoen for oversvømmelser langs vandløbet er lille.

Dog er den rørlagte del af Ellebæk underdimensioneret til at klare en vintermedianmaksimum-afstrømning.

Nærværende regulativ medfører ikke sikring mod oversvømmelser, men blot at risikoen for oversvømmelser ikke forøges.

I bilag 5 er vandspejlsforløbene for nærværende regulativ, tidligere regulativ og opmåling 1995 vist på samme plot til sammenligning, ved en vintermedianmaksimum-afstrømning + de angivne maksimale regnvandstilledninger.

Ellebæk/Pibergrøft:

Beregninger for nærværende regulativ viser, at vandføringsevnen generelt er uændret i forhold til tidligere regulativ.

Vandføringsevnen er generelt forbedret i forhold til opmåling af 1995 som følge af afgravning af sandaflejringer ved rørdløbet i st. 1889 samt på strækningen st. 2800 - 4294.

Mejerirenden:

Beregninger for nærværende regulativ viser, at vandføringsevnen generelt er uændret i forhold til regulativ af 1945.

Dog ses st. 0 - 50 en mindre vandspejlsstigning på 0 - 10 cm som følge af, at vandløbet er rørlagt på denne strækning efter 1945.

St. 500 - 827 er vandføringsevnen forbedret 0 - 10 cm som følge af den foretagne bundsænkning på denne strækning.

Vandføringsevnen i nærværende regulativ er i forhold til opmåling af 1995 generelt uforandret. Dog ses en mindre vandspejlsstigning (0 - 3 cm) på strækningerne st. 0 - 50 samt st. 500 - 700 som følge af den foretagne udligning af bundliniefaldet. På strækningen st. 750 - 1050 er

vandføringsevnen forbedret 0 - 5 cm som følge af afgravning af sand-
aflejringer på strækningen st. 847 - 1335.

Sommervandføringsevnen:

Den fremtidige vedligeholdelse med grødeskæring i en slynget strøm-
rende forventes generelt ikke at medføre forringelse af vandløbets som-
mervandføringsevne.

Der efterlades altid grøde i vandløbet, og den tilsvarende reduktion i
tværsnitsarealet kan give anledning til et let forhøjet vandspejl ved min-
dre afstrømninger.

For sikring af strømrendens vandføringsevne er der i nærværende regu-
lativ fastlagt 2 grødeskæringsterminer, hvor behovet for grødeskæring
vurderes.

6.2 Miljømæssige konsekvenser

Med miljøvenlig vedligeholdelse er der skabt mulighed for en forbedring
af de fysiske forhold i vandløbet og dermed for faunaens livsbetingelser.

Den efterladte grøde udenfor strømrenden er i sig selv gavnlige for fauna-
ens livsmuligheder, og kan desuden opfange en del finkornet sediment
og øge den næringsstofomsætning, der er knyttet til vandløbsplanterne
og de mikroorganismer, der lever på planternes blade og stængler.

Regulativets bestemmelser om en dyrkningsfri bredzone på mindst 2
meter og de begrænsede krav til kantslåning vil nedbringe sediment- og
næringsstofftilførslen til vandløbet, og planternes skyggegivende effekt vil
desuden beskytte mod høje vandtemperaturer i sommermånedene, til
gavn for vandløbsfaunaen.

7. HENSIGTSERKLÆRINGER FOR VANDLØBET

7.1 Etablering af beskygning

For at begrænse grødevæksten og sænke sommertemperaturen i vandløbet ønskes dette beskygget af brink- og kantvegetationen samt af træer og buske, der befinder sig i vandløbets profil og op til 2 meter fra kromekanten.

De skyggegivende urter samt eksisterende træer og buske skal derfor bevares.

Hvis den nuværende vegetation ikke beskygger 60 - 70 % af vandløbet, er det Hashøj kommunes hensigt, at en sådan vegetation skal have lov til at etablere sig eller skal kunne etableres ved plantning af træer og buske. Eventuel plantning skal ske under hensyntagen til de i området naturligt forekommende træer og buske, samt til de landskabelige interesser.

7.2 Opfølgning

De ovenstående forhold og hensigter vil løbende blive vurderet og eventuelt udført under hensyntagen til vandløbets egen udvikling.

Ved revisionen af nærværende regulativ i 2005 foretages en vurdering af behovet for gennemførelse af foranstaltningerne, hvor disse ikke er gennemført.

8. ÅMANDSORDNING

Ved nærværende åmandsordning bemyndiger Hashøj kommunalbestyrelse hermed et åmandsudvalg til at forestå tilsynsopgaver i.h.t. de vedtagne vandløbsregulativer.

Udpegning

Hashøj kommunalbestyrelse udpeger 2 åmænd fra landboforeningerne og 2 åmænd fra miljøorganisationerne (evt. koordineret af "Det grønne udvalg").

Landboforeningerne og miljøorganisationerne har indstillingsret og tager initiativ til eventuel nyudpegning, når en åmand ophører med at virke. Funktionsperioden følger den kommunale valgperioden.

Aflønning

De 4 åmænds deltagelse i åmandsordningen forudsættes at finde sted på frivillig basis, hvorfor åmændene eller deres organisationer principielt selv dækker deres udgifter i forbindelse med åmandsordningen. Hashøj kommune yder dog diæter efter de gældende regler.

Opgaver

Åmændene varetager følgende opgaver ved de kommunale vandløb.

1. Tilsyn (herunder udfyldelse af tilsynsbog).
2. Vurdering af behov for oprensning.
3. Vurdering af eventuelle klager.
4. Deltagelse i det årlige vandsyn.
5. Administrative bestemmelser.

- 1.1 Efter årets første grødeskæring (1/6 - 15/7), iværksat af vandløbsmyndigheden, fører de 4 åmænd tilsyn med det udførte arbejde.

Herunder kontrolleres:

- at strømrøndebedderne er i overensstemmelse med de i regulativet fastlagte,
 - at grøden er skåret i bund,
 - at stivstænglet vegetation (f.eks. tagrør, dunhammer, pindsvineknap) er fjernet i vandløbsprofilets fulde bredde,
 - at grøden er skåret i en slynget strømrønde,
 - at der er sket en opsamling og eventuel fjernelse af den afskårne grøde,
 - at der er sket fjernelse af fyld fra eventuel oprensning fra året før.
- 1.2 Efter den anden grødeskæring (1/8 - 30/9), iværksat af vandløbsmyndigheden, føres der tilsyn med det udførte arbejde.

Udover det under pkt. 1.1 nævnte, kontrolleres:

- de dyrkningsfrie bredzoner,
 - beplantningen langs vandløbet,
 - at hegn opstillet i forbindelse med løsdrift er opstillet mindst 1 meter fra vandløbets kronekant,
 - at vedvarende hegn findes mindst 8 meter fra kronekanten,
 - eventuel banketslåning.
- 2.1 Efter den anden grødeskæring vurderes endvidere behovet for oprensning i vandløbet og forelægges vandløbsmyndigheden. Vurderingen vil være baseret på et subjektivt skøn ud fra åmændenes kendskab til vandløbet. Eventuel oprensning finder normalt sted i perioden 1/8 - 15/10.

- 3.1 Ved eventuelle klager stilet til vandløbsmyndigheden vil åmændene blive kontaktet af kommunen for at vurdere den indkomne klage og ved kontakt til pågældende klagesteller, at søge at afklare forholdene. Såfremt klageren vælger at opretholde klagen, indgives denne skriftligt til vandløbsmyndigheden der herefter må afgøre sagen på baggrund af en opmåling i vandløbet.

- 4.1 Åmændene deltager sammen med vandløbsmyndigheden i det årlige vandsyn, der normalt afholdes i oktober måned. Vandsynet skal sikre, at alle vandløbsregulativets bestemmelser er overholdt.

- 5.1 Ved grænsevandløb har nabokommunen ret til at deltage med en ekstra repræsentant i åmandsudvalget.

- 5.2 Ved uenighed mellem åmændene forelægges sagen vandløbsmyndigheden.

Hashøj kommune 1992